

УДК 338.48-52 (477)

Засєдка І.В.

МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕЛОСИПЕДНОГО ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ЄВРО-2012

Розкрито суть велосипедного туризму, висвітлено думки щодо необхідності розвитку цього виду відпочинку, особливо напередодні Євро-2012, проаналізовано основні проблеми, з якими зіткнулась Україна, та наведені приклади можливих веломаршрутів для Євро-2012.

Ключові слова: велосипедний туризм, велосипедні маршрути, туристична інфраструктура, Євро-2012.

Раскрыта суть велосипедного туризма, поданы мысли относительно необходимости развития этого вида отдыха, особенно накануне Евро-2012, проанализированы основные проблемы, с которыми столкнулась Украина, и приведены примеры возможных веломаршрутов для Евро-2012.

Ключевые слова: велосипедный туризм, велосипедные маршруты, туристическая инфраструктура, Евро-2012.

The main features of cycling tourism are examined, thoughts regarding the necessity to develop this type of recreation especially before Euro 2012 are given, the main problems faced by Ukraine are analyzed, the examples of possible bicycle routes for Euro 2012 are shown.

Keywords: cycling tourism, bicycle routes, tourist infrastructure, Euro 2012.

Актуальність. На сьогодні велосипедний туризм стає дуже популярним, все більше країн «пересідає» на цей вид транспорту. І не лише тому, що останніми десятиліттями спостерігається тенденція до збереження навколишнього природного середовища. Основною причиною є піклування про стан здоров'я, випробування своїх сил та можливостей. В Україні велосипедний туризм поки ще не став масовим видом відпочинку, відсутня належна інфраструктура та бракує коштів. Проте є можливості для розвитку, а головним стимулом виступає Євро-2012, тому необхідно проаналізувати наявні проблеми, запропонувати шляхи подальшого розвитку та вказати на можливості в сфері велотуризму, пов'язані з Євро-2012.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку велотуризму присвячені праці В.А.Соколова, В.С.Ільїна. А праці Штангея Ю.В. та Петрової І.В. розкривають головні шляхи та перспективи розвитку. Однак недостатньо вивченим є питання щодо можливостей розвитку даного виду туризму в контексті Євро-2012.

Метою даної статті є дослідження велосипедного туризму в Україні на сучасному етапі розвитку та визначення напрямків його майбутньої організації, особливу увагу приділяючи підготовці до Євро-2012. Для досягнення поставленої мети були визначені наступні завдання: - вивчити сучасний стан розвитку велосипедного туризму в Україні; - проаналізувати основні проблеми; - визначити перспективні напрямки та можливості, що відкриваються у зв'язку з організацією Євро-2012.

Виклад основного матеріалу. Велосипедний туризм – один із видів туризму, в якому велосипед є головним або єдиним засобом пересування. Це популярний вид активного відпочинку, що має безліч різновидів: від невеликих прогулянок і екскурсій до складних велосипедних подорожей. Його можна розглядати і як один із видів спортивного туризму - масового і популярного спорту [3]. На сьогодні велосипед відіграє ще одну важливу роль – він став складовою громадського транспорту, адже пересуватися ним зручно, швидко та не дуже затратно. [Рис.1]

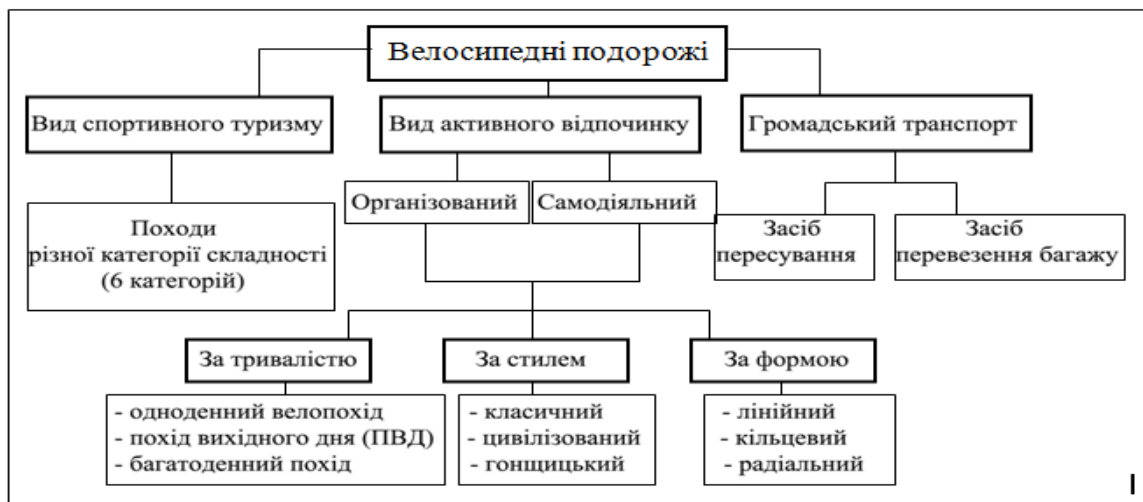

Рис.1..Класифікація велосипедних подорожей

Великий досвід організації велосипедних маршрутів, функціонування велосипедного транспорту в містах мають країни Західної та Північної Європи, зокрема Нідерланди, Данія, Норвегія. Тут давно вже стала звичною практика прокату велосипедів – і не лише для туризму або прогулянок, а й пересування в межах міста. Так, в Копенгагені, можна взяти велосипед на прокат безкоштовно і на будь-який час, при умові, що він не буде вивезений за межі міста. В інших країнах прокат працює за наступною схемою: перші 30 хвилин подорожі – безкоштовні, а далі поїздка оплачується за тарифом, який встановлено для громадського транспорту [7].

В Україні практика велосипедного транспорту в містах поки ще відсутня. Проте велосипед активно використовується для подорожей вихідного дня, походів різної тривалості та складності. Є можливість як самостійно відправитися у подорож, так і організувати її з допомогою туристичних операторів, які спеціалізуються на даному виді активного відпочинку. Але для популяризації велотуризму, його подальшого розвитку, запровадження функціонування велосипедного транспорту в містах - цього недостатньо. [4] Так, для проведення чемпіонату створюється потужна готельна база, будуються стадіони, але транспортна інфраструктура майже не зрушила з місця. Прокладення нових автошляхів, поліпшення стану доріг відбувається, та для іноземного туриста - замало. Звичні для поїздок на велосипеді, вони будуть намагатися відшукати цей засіб пересування і у нас. Адже він зручний, економить час – можна швидко дістатися до бажаного пункту, а неспішна їзда дозволить ознайомитися з пам'ятками архітектури та культури – насолодитися подорожжю та відпочити духовно [5].

Отже, існує велика кількість проблем, які потрібно вирішити. Це, насамперед, відсутність необхідної інфраструктури: велосипедних доріжок, пунктів прокату, ремонту, медичних пунктів, критих стоянок на вокзалах та автостанціях, біля супермаркетів та готелів. Ще однією важливою умовою є обладнання поїздів спеціальними вагонами для пасажирів з велосипедами, що зробить подорож більш комфортною та приємною. Невелика кількість велосипедних маршрутів – також мінус. А створення нових вимагає часу та грошей. Поряд з цим вони мають бути усі перевірені, промарковані, нанесені на карти. Та головною проблемою лишається наступна – відсутність скоординованої висококваліфікованої та грамотної системи дій з проведення туристичного продукту України на світовий ринок, яка б давала відчутні результати – немає реклами. Тому слід переконати уряд у необхідності розвитку та популяризації даного виду туризму, потрібні нові проекти та кошти, які, на жаль, не виділяються у достатній кількості. [1, с. 92]

Вже давно велосипедисти намагаються відстояти свої права. Щороку у Києві проводяться акції протесту («Велосипед як спосіб життя», березень), коли збираються сотні, а то й тисячі прибічників велосипедного руху, численні незадоволення у Львові (кінець травня – акція

«Всеукраїнський велодень») [8]. Та, на жаль, представники влади на всі побажання та прохання громадян особливої уваги не звертають. Вони погоджуються, що ідея цікава, але, розводячи руками, повідомляють – реалізація її практично неможлива.

І якщо подумати, то ж обходились якось без велосипедів, тому й надалі так зможемо. Проте наближається Євро-2012, а це означає, що потрібно серйозно підготуватися до прийому гостей, створення всіх необхідних умов для їх перебування в межах нашої країни, та й просто не втратити можливість вивести Україну на новий рівень розвитку та показати її світу.

Використання велосипеду під час проведення Євро-2012 допоможе, по-перше, зменшити негативний вплив на навколишнє середовище - знизиться шум та загазованість, автомобільний потік буде не таким великим, розвантажиться центральна частина міст.

По-друге, іноземні туристи почуватимуть себе більш впевнено та вільно, оскільки не буде прив'язки до громадського транспорту, краще пізнають туристичні атракції нашої країни. І в той же час українці зможуть перейняти європейський досвід та зробити перший крок до активного та здорового життя.

По-третє – будь-який гість Євро-2012 зможе вільно обрати даний спосіб пересування, адже немає обмежень у віці – чи то дитина, чи людина похилого віку. Усім буде цікаво проїхатися вулицями стародавнього міста, побачити сучасні квартали, які вдало поєднуються із архітектурними ансамблями минулих століть, помилуватися чудовими краєвидами та просто насолодитися поїздкою.

По-четверте – створення додаткових туристичних маршрутів як в межах міст, так і в їх околицях, ознайомлення з культурою, звичаями, традиціями та обрядами, організація дозвілля. Важливим є розробка тематичних маршрутів. Так, на Закарпатті, Березівщина, вже існує проект «Зелений маршрут», зроблені перші кроки для його реалізації – експертами була вивчена траса, пам'ятки історико-культурної спадщини та елементи природного ландшафту. [9] Популярністю можуть користуватися тури, які проходять місцями народних промислів – гончарні майстерні, плетіння з лози, вироби з дерева. А українська кухня в садибах Західної України нікого не залишить байдужим.

Ще одна перевага – залучення додаткового капіталу при продажі турів, здачі велосипедів в аренду, їх обслуговуванні. Під час переїзду з одного міста в інше туристам потрібно буде десь зупинитися на ночівлю та харчуватися. Тому придорожні заклади розміщення та харчування також отримують більший прибуток, проте їм слід потурбуватися про стоянки для велосипедів та ремонт, якщо такий знадобиться.

Євро-2012 – найкращий стимул для розвитку велосипедного транспорту та туризму. І перші кроки в цьому напрямку вже зроблені. У 2008-2010 році в Карпатах було успішно реалізовано проект «ВелоКраїна». Головна мета – створення інфраструктури для рекреаційних велосипедних

поїздок у гори і популяризація цього виду відпочинку серед українських та іноземних туристів. Проект здійснювався громадською організацією «Центр соціальних і ділових ініціатив» (м. Яремче) за участю партнерських організацій і фінансуванням Європейського Союзу. Територія проекту включає Івано-Франківську, Закарпатську та Чернівецьку області, а центри розташовані в популярних серед туристів населених пунктах – Яремче, Ворохті, Яблуниці, Верховині, Косові, Рахові і селищі Глибокому на Буковині. Станом на 1 січня 2011 року, «ВелоКраїна» може запропонувати 45 маркованих маршрутів в Українських Карпатах, цілу мережу готелів, садиб, гостинних дворів, які спеціалізуються на прийомі велотуристів. Рекламуються велопрокати, друкуються буклети та карти з описаними в них визначними пам'ятками, які можна побачити під час подорожі. [1, с. 217]

Проте не лише Західна Україна може запропонувати туристичні маршрути. Виділяють ще 3 регіони: Крим, Центральна Україна та Південно-Східна Україна. Мальовничі пейзажі, чисте повітря, визначні пам'ятки культури та архітектури, скельні міста та глибокі шахти – це неповний перелік, який здатен привабити гостей чемпіонату. Зі Львова доречно відправитися в один з веломаршрутів «ВелоКраїни», проїхатися «Золотим кільцем» або ж насолодитися красою Шацьких озер. З Києва дороги можуть розходитися у будь-якому напрямку – це і чудові парки на чолі з «Софіївкою», і тематичний маршрут Полтавщиною – «Стежками Гоголя». Храми та старовинні садиби Харківщини, прогулянки вздовж р.Сіверський-Донець прийдуться до душі гостям Харкова. З Донецька можна вирушити до ландшафтного парку «Клебан-бик», побачити соляні шахти та крейдянні скелі [2]. До Криму, де дуже розгалужена мережа веломаршрутів, можна дістатися з будь-якого куточку України. Тому нашій державі є що показати, потрібно лише бажання.

Що ж стосується велосипедних доріжок у основних містах проведення чемпіонату – то поки вони лише на папері. Перші велодоріжки отримають цього року любителі двоколісного транспорту у Львові. Їх облаштують на вулицях, котрі ведуть до нової спортивної арени обласного центру. За попередніми напрацюваннями у місті буде прокладено 166 км велодоріжок, що складуть основу веломережі міста. Вони будуть об'єднані у цілісний маршрут. При цьому буде застосовано два шляхи розвитку велоінфраструктури - автономні доріжки та велосмуги на автодорогах [6]. Інші міста поки ще залишаються без уваги.

Висновки. Розвиток велосипедного транспорту та велосипедного туризму в Україні стримується відсутністю належної інфраструктури, невеликою кількістю функціонуючих туристичних веломаршрутів, неефективною рекламною кампанією та недостатнім фінансуванням. Очікування значного притоку туристів з Європи, вимогливих до транспортного забезпечення, супроводжуватиметься посиленням попиту на велосипедні поїздки. Використання велосипедів в містах, прокладення велодоріжок, розроблення нових веломаршрутів сприятиме формуванню

значних соціально-економічних та екологічних переваг в країні. Це дасть можливість розвантажити центральну частину населених пунктів від автомобілів, а також сприятиме зниженню антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище. Використання велосипедного транспорту допоможе урізноманітнити дозвілля туристів, стане додатковим джерелом грошових надходжень та важливим кроком у майбутнє.

1. Каширіна О.Ю., Луценко Д.Г., Личенко О.П., Жемерова Г.Г. Україна. Відпочивай активно! – 2-е вид., перероб. та доп. – Х.:АССА, 2011.– 480 с., іл.
2. Н.Л.Тулулюк. ВелоУкраїна. 55 кращих маршрутів. – Х.:АССА, 2011.– 368 с., іл.
3. Маршрути активного туризму – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=509>
4. Соколов В.А., Штангей Ю.В., Петрова І.В. Спортивний туризм на сучасному етапі. Матеріали Міжнародної НПК “Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості”, 10-11.10.2001р., Київ, 2002.
5. Разговори о туризме. Велосипедный туризм. – Режим доступу: <http://turizm-ok.com/velosipednyj-turizm.html>
6. Львів облаштує до Євро головні магістралі велосипедними доріжками. – Режим доступу: <http://www.champion.com.ua/euro2012/2011/02/3/403877/> (03.02.2011)
7. Путешествие на велосипеде или путешествие с велосипедом? – Режим доступу: <http://www.mirtu.com/archiv/MT-03-2002/articles/ART20.htm>
8. Велодень. – Режим доступу: <http://www.bikeday.org.ua/> (17.01.2011)
9. По дамбам – на велосипеді. – Режим доступу: <http://www.berehovo-tour.info/> (21.02.2011)